

REFERAT Senior- Social- og Sundhedsudvalget d. 09-01-2024

Mødedato Tirsdag d. 09. januar 2024 kl. 15:30

Mødested Gæstekantinen, Svinget 14

Mødedeltagere Hanne Klit, Johan Weltzin Kristensen, Anne Katrine Olsen, Dorthe
Ullemose (Afbud), Jesper Raymond Larsen, Johan Emil
Sevelsted, Mikael Hansen

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Godkendelse af høringsversion til masterplan for det sociale område.....	4
Godkendelse af projektansøgning ”Fælles retning” - Behandlings- og støtteindsats til personer med	6
Proces for vedtagelse af målsætning for CO2-reduktion i kommunale køkkener.....	8
Til orientering.....	12

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

Beslutning i Senior- Social- og Sundhedsudvalget den 09-01-2024

Godkendt.

Der var afbud fra Dorthe Ullemose (O).

Afbud Dorthe Ullemose

Punkt 2: Godkendelse af høringsversion til masterplan for det sociale område

22/17302

Beslutningstema

Godkendelse af høringsversion til masterplan for det sociale område.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Senior-, Social- og Sundhedsudvalget godkender høringsversionen af masterplanen for det sociale område og sender høringsversionen af masterplanen i offentlig høring.

Sagsfremstilling

Senior-, Social- og Sundhedsudvalgets besluttede i august 2022, at der skulle udarbejdes en masterplan for det sociale område. Formålet med masterplanen er at sætte politisk retning for, hvordan det sociale område i Svendborg Kommune skal udvikle sig frem til 2027.

Masterplanen består af seks temaer, som er udvalgt på baggrund af input fra henholdsvis borgere, pårørende, medarbejdere i Socialafdelingen samt relevante samarbejdspartnere, og som Senior-, Social- og Sundhedsudvalget godkendte på udvalgsrådet den 6. december 2022.

De seks temaer er:

1. Borgersamarbejde og samskabelse
2. Helhedsorienteret indsats
3. Sundhed
4. Tilbud og boliger
5. Økonomistyring
6. Rekruttering og tilknytning til arbejdspladsen

Mens de fire første temaer har et borgerperspektiv og dermed primært henvender sig til borgerne, har temaerne økonomistyring samt rekruttering og tilknytning til arbejdspladsen primært relevans for Socialafdelingen samt den politiske og økonomiske styring af området.

Arbejdet med masterplanen blev officielt igangsat med et startmøde den 14. marts 2023. Omkring 130 interesserede deltog i startmødet, og der blev indsamlet 410 input til udvikling af det sociale område.

Der blev nedsat seks arbejdsgrupper – en arbejdsgruppe for hvert tema, som arbejdede videre med de mange input og med at beskrive temaet. Arbejdsgrupperne var bredt sammensat for at sikre, at masterplanen byggede på viden og erfaringer fra henholdsvis borgere, frivillige foreninger, faglige organisationer, medarbejdere og de mange vigtige samarbejdspartnere.

Der har været høj grad af borgerinvolvering på forskellige måder. Helt fra den spæde start i forhold til, hvilke temaer masterplanen skulle indeholde, undervejs i skriveprocessen og til sidst, hvor en gruppe borgere har læst og givet feedback med henblik på at gøre masterplanen mere læsevenlig. Desuden har der blandt andet været holdt dialogmøder i udvalgte tilbud for også at inddrage de borgere, som havde behov for, at mødet og inddragelsen foregik i deres vante rammer.

Masterplanen tager afsæt i de politisk vedtagne politikker på socialområdet (herunder Handicappolitik, Udsattepolitik og Frivilligpolitik) og er politisk rettesnor for udviklingen af det sociale område i perioden 2024-2027.

Kommende proces

- Senior-, Social- og Sundhedsudvalget sender høringsversionen af masterplanen i offentlig høring i perioden fra medio januar til ultimo februar 2024.
- Administrationen udarbejder endelig høringsversion på baggrund af bemærkningerne modtaget i høringsperioden.
- Senior-, Social- og Sundhedsudvalget får den endelige udgave af masterplanen til godkendelse på udvalgsrådet den 2. april 2024.
- Årlig opfølgning på masterplanen for at sikre, at socialområdet udvikler sig i den retning, som beskrevet i masterplanen.

Økonomiske og erhvervmæssige konsekvenser

Ingen.

CO2-Konsekvensvurdering

Ingen.

Lovgrundlag

Ingen.

Sagen afgøres i

Senior-, Social- og Sundhedsudvalget.

Beslutning i Senior- Social- og Sundhedsudvalget den 09-01-2024

Udvalget besluttede at sende masterplanen i høring.

Der var afbud fra Dorthe Ullemose (O).

Bilag

Høringsversion - Masterplan for det sociale område 20. dec. 2023

Afbud Dorthe Ullemose

Punkt 3: Godkendelse af projektansøgning ”Fælles retning” - Behandlings- og støtteindsats til personer med udviklingshæmning eller lignende og et problematisk forbrug af rusmidler

23/23820

Beslutningstema

Godkendelse af projektansøgning ”Fælles retning” - Behandlings- og støtteindsats til personer med udviklingshæmning eller lignende og et problematisk forbrug af rusmidler.

Indstilling

Direktionen indstiller, at

- Senior-, Social- og Sundhedsudvalget godkender projektansøgningen.

Sagsfremstilling

Socialstyrelsen har udmeldt en pulje på 11,8 mio. kr. til at udvikle en indsats til personer med udviklingshæmning eller lignende kognitive vanskeligheder, der har et problematisk forbrug af rusmidler og har behov for en særlig tilrettelagt rusmiddelbehandling.

Formålet med projektet er at udvikle en samlet rusmiddelbehandlings- og støtteindsats til mennesker med udviklingshæmning og problematisk forbrug af rusmidler, som målgruppen vil opleve mere attraktivt og være mere virkningsfuld, end det nuværende rusmiddelbehandlingstilbud.

Baggrunden for projektet er, at to ud af tre personer med udviklingshæmning i Danmark, der har problemer med stoffer eller alkohol, aktuelt ikke får behandling for deres rusmiddelproblem. Og en del af målgruppen, der starter i rusmiddelbehandling, opnår ikke tilstrækkelig virkning af behandlingen. Det har derfor gennem længere tid været en målsætning at udvikle det samlede behandlings- og støttetilbud til mennesker i målgruppen.

Socialafdelingen har ansøgt puljen ultimo november 2023 og har den 11. december 2023 fået tilsagn om tilskud til anvendelse i projektperioden fra den 1. januar 2024 til den 31. december 2026.

Indsatsen etableres som en fælles og samstemt faglig tilgang i de allerede eksisterende rus-middelbehandlings- og støttetilbud til målgruppen i Socialafdelingen. Forankring efter projektperiodens afslutning vurderes på nuværende tidspunkt at være mulig uden at etablere nye organisatoriske enheder.

Økonomiske og erhvervmæssige konsekvenser

Svendborg Kommune har fået tildelt i alt kr. 1.664.119 i perioden 1.januar 2024 til 31. december 2026.

CO2-Konsekvensvurdering

Ingen

Lovgrundlag

ServiceLOVEN

Beslutning i Senior- Social- og Sundhedsudvalget den 09-01-2024

Godkendt.

Der var afbud fra Dorthe Ullemose (O).

Bilag

15-75-06-26_Støtteindsats_Ansøgningskema_2023 Fælles Retning

Afbud Dorthe Ullemose

Punkt 4: Proces for vedtagelse af målsætning for CO2-reduktion i kommunale køkkener

21/22623

Beslutningstema

Med Klimahandleplan 2022 har Kommunalbestyrelsen vedtaget en indsats for klimavenlig mad og mindre madspild.

Administrationen orienterer om en proces for vedtagelse af en målsætning om at reducere CO2-udledningen fra Svendborg Kommunes fødevarerforbrug med 10% inden 2026. Processen inkluderer en skriftlig høring af brugergrupper for de forskellige kommunale køkkener.

Indstilling

Direktionen indstiller til Teknik- og Miljøudvalget, Børne-, Unge- og Uddannelsesudvalget og Senior- Social- og Sundhedsudvalget, at:

- Orienteringen vedrørende den kommende skriftlige høring af brugergrupper, som berøres af en beslutning om nedbringelse af CO2-udledningen fra fødevarerforbruget i kommunale køkkener tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Med Klimahandleplan 2022 har Kommunalbestyrelsen vedtaget en indsats for klimavenlig mad og mindre madspild. En af handlingerne i indsatsen er at drøfte og vedtage konkrete mål i dialog med de kommunale køkkener.

Teknik- og Miljøudvalget besluttede den 11. maj 2023, at anmode administrationen om at indhente erfaringer og forslag til mål for klimavenlig mad fra de kommunale køkkener og forelægge dem for udvalget.

Administrationen anbefaler, at en målsætning om en CO2-reduktion på 10% fra kommunale køkkeners fødevarerforbrug sendes i høring hos brugergrupper for de forskellige køkkener.

I Klimarådets ”Statusrapport 2023” er en af konklusionerne, at der er brug for en reduktion af klimaaftrykket fra forbrug herunder fødevarer. Det fremhæves, at ”særligt danskernes nuværende forbrug af fødevarer er ikke klimamæssigt bæredygtigt, og der er behov for at omstille forbruget heraf i retning af mere klimavenlig kost”. Klimarådet anbefaler regeringen, at offentlige køkkener serverer klimavenlig mad. Rapporten findes på Klimarådets hjemmeside.

Udviklingen i CO2-udledning fra fødevarer

Administrationen har indkøbt et modul til indkøbsanalyzesystemet, som kan beregne klimaaftrykket fra alle indkøb inklusive fødevarer. CO2-udledningen fra fødevarerforbruget i 2019 til 2022 er analyseret og drøftet med repræsentanter fra forskellige typer kommunale køkkener.

Kød bidrager til næsten halvdelen af CO2-udledningen fra de indkøbte fødevarer.

I 2022 udgjorde CO₂-udledningen fra Svendborg Kommunes fødevarerforbrug 1.705 ton. Udledningen fra kød udgjorde 712 ton CO₂. Heraf udgjorde udledningen fra okse- og lammekød 477 ton CO₂, mens udledningen fra svine- og kyllingekød udgjorde 129 ton CO₂.

Klimaaftrykket fra lamme- og oksekød er mange gange højere end aftrykket fra plantebaserede fødevarer. Det er illustreret i bilag 1 (Bilag 1. Klimaaftryk fra udvalgte fødevarer i den store klimadatabase).

I praksis vil en målsætning om 10% reduktion i CO₂-udledning (171 ton CO₂) fra fødevarerforbruget betyde, at mængden af kød vil blive reduceret. Det vil ikke nødvendigvis betyde flere måltider uden kød, men snarere at oksekød vil blive erstattet af svine- og kyllingekød. Eksempelvis kan målsætningen nås ved at reducere okse- og lammekødet med ca. 65% og erstatte det med svine- og kyllingekød.

Intern arbejdsgruppe

Administrationen har holdt møder med repræsentanter fra kommunens forskellige typer køkkener. Her blev det drøftet, hvordan et eller flere konkrete mål for klimavenlig mad og mindre madspild kan formuleres. Konklusionerne var blandt andet følgende:

- Det er bedre at fastsætte et mål om CO₂-reduktion end kødfrie dage eller brug af flere bælgfrugter. At italesætte kødfrie retter og/eller kødfrie dage kan skabe modstand hos kunderne.
- Der har de senere år været fokus på madspild, men det er opfattelsen, at det stadig er muligt at reducere madspild. Nogle køkkener har tilmeldt sig e-smiley ordningens food waste modul. Administrationen undersøger, om flere køkkener kan inkluderes, og hvad det vil betyde økonomisk, da ordningen omfatter et abonnement.
- Det anbefales, at et konkret CO₂-reduktionsmål understøttes af handlinger, som bør være i fokus. Udover mindre madspild omfatter det at anvende lokale fødevarer i sæson, anvende flere bælgfrugter og efteruddanne personale.
- 2022 bør anvendes som baseline for et reduktionsmål. Det skyldes, at data for 2019 ikke er fuldstændige for alle køkkener, og Det Gode Madhus startede levering til Langeland Kommune i slutningen af 2019. Desuden var 2020 og 2021 Coronaår, som betød et fald i det samlede forbrug af fødevarer.
- Det vigtigste er at komme i gang og fastlægge et mål for et par år og derefter revidere målet på baggrund af erfaringer og mere viden.

Mulig målsætning for reduktion i CO₂-udledning

Administrationen vurderer, at en reduktion i CO₂-udledning på minimum 10% inden 2026 i forhold til 2022 er realistisk, samtidig med at det vil give erfaringer med at fremstille og servere mere klimavenlig mad.

Administrationen vurderer, at det også er vigtigt at have fokus på at arbejde med følgende handlinger, som skal understøtte målet:

- minimere madspild
- indkøbe/anvende lokale fødevarer i sæson
- indkøbe/anvende flere bælgfrugter
- efteruddannelse af personale

For kantinerne i administrationen foreslås et højere ambitionsniveau med en reduktion på 50% i CO₂-udledningen fra fødevarerforbruget. Det behandles i et særskilt dagsordenspunkt i Teknik- og Miljøudvalget i januar 2024.

De officielle kostråd fra Fødevarestyrelsen er at spise planterigt, varieret og ikke for meget. Det er anbefalingen til raske mennesker fra 2 år og til +65 år.

I forhold til særlige hensyn til eksempelvis småtspisende borgere har køkkenpersonalet i køkkenerne stor viden om kostsammensætning og ernæring, så de behov vil fortsat blive imødekommet.

Det er vigtigt, at indkøbs- og udbudsaftaler understøtter målsætningen om CO₂-reduktion og de tilhørende fokushandlinger om flere lokale indkøb samt indkøb af flere bælgfrugter.

Inspiration fra andre kommuner

Nogle kommuner har gode erfaringer med at reducere kødforbruget og servere flere grønne retter, blandt andet Odense, København og Århus. Både Odense og København kommune har i samarbejde med ernæringseksperter og kokke udviklet opskrifter, som er frit tilgængelige elektronisk.

Københavns Kommune har udviklet 750 opskrifter til alle aldersgrupper. Opskrifterne er udviklet i samarbejde mellem køkkenerne i kommunen, Meyers Madhus og Danmarks Tekniske Universitet (DTU).

Odense Kommune har udviklet 100 opskrifter til ældre, hospitalsindlagte og kantiner. Opskrifterne er udviklet i samarbejde mellem køkkenerne på Bispebjerg & Frederiksberg Hospital, Byens Køkken og personalekantine i Odense Kommune, Økologisk Landsforening, Arla Pro, Dansk Vegetarisk Forening, Danske Æg og Arne Astrup fra Københavns Universitet.

Det er meget få kommuner, som har fastlagt konkrete mål for reduktion af klimaaftrykket fra fødevarer. I maj 2023 var det ifølge CONCITO fem kommuner. Målsætningerne er ikke enslydende, men eksempelvis har København, Roskilde og Århus kommuner en målsætning om at reducere den samlede klimabelastning af deres madindkøb med 25% i 2025 i forhold til 2018 eller 2019.

Forslag til proces for inddragelse af interessenter

Administrationen foreslår, at målsætningen sendes i skriftlig høring hos berørte bruger- og borgergrupper, som spiser mad fra kommunale køkkener. Det drejer sig om Seniorrådet, Handicaprådet, Rådet for socialt udsatte, forældrebestyrelser indenfor dagtilbudsområdet samt skolebestyrelsen på Nymarksskolen, som er eneste skole med madordning. Proces for høringen er vedlagt i bilag 2 (Bilag 2. Proces for høring af brugergrupper).

Administrationen anbefaler en skriftlig høring, da det erfaringsmæssigt er en metode, som passer godt til strukturen og mødeformen i de mange råd og bestyrelser. Samtidig bliver svarene skriftlige.

Nogle af rådene har først møde i marts. Derefter vil administrationen udarbejde en hvidbog for høringssvarene og indstille en målsætning til politisk vedtagelse i alle relevante udvalg samt Kommunalbestyrelsen. Det vil forventeligt ske i maj 2024. Målsætningen kan justeres afhængig af høringssvarene.

Økonomiske og erhvervmæssige konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

En ændring af de kommunale indkøb hen mod mere plantebaserede fødevarer vil reducere kommunens efterspørgsel på kød og mejeriprodukter og øge efterspørgslen på bælgfrugter, korn, grøntsager og frugt. Det kan have en konsekvens i forhold til producenter af de nævnte fødevarergrupper.

CO2-Konsekvensvurdering

Fødevarers CO2-udledning har hidtil ikke været medregnet i kommunens CO2-opgørelser. Da vi nu kan beregne udledningen fra fødevarerforbruget i kommunale køkkener, vil udledningen herfra fremadrettet blive medtaget i CO2-opgørelsen for kommunen som virksomhed. På geografisk niveau afventer vi, at beregninger for fødevarerforbruget medtages i Energistyrelsens Energi- og CO2-regnskab.

Maden i de kommunale køkkener kan have en afsmittende effekt på borgernes madvaner via gode eksempler på velsmagende mad, der udleder mindre CO2. Det kan have en effekt på CO2-udledningen på geografisk niveau, da det private forbrug af mad og drikkevarer ifølge CONCITO står for ca. 17% af den gennemsnitlige danskers årlige CO2-udledning.

Administrationen vurderer, at kommunale indkøb kan bidrage en smule til en omstilling i landbrugssektoren hen mod mere planteproduktion. Det vil der igennem også bidrage til en reduktion i CO2-udledning fra landbruget, som i 2021 udgjorde 34% af udledningen for Svendborg Kommune som geografi.

Lovgrundlag

Klimahandleplan 2022

Sagen afgøres i

Kommunalbestyrelsen

Beslutning i Senior- Social- og Sundhedsudvalget den 09-01-2024

Taget til efterretning.

Der var afbud fra Dorthe Ullemose (O).

Bilag

Bilag 1. Fødevarers CO2-aftryk

Bilag 2. Proces for høring af brugergrupper

Afbud Dorthe Ullemose

Punkt 5: Til orientering

23/24093

Sagsfremstilling

1. Orientering fra udvalgsformanden
2. Orientering fra udvalgsmedlemmerne
3. Orientering fra administrationen
 - a. Orientering om op i tid på ældreområdet
 - b. ”Demensrejsen fra Jorden til Månen” 16. januar 2024 kl.18.30 – 21.30 på Svendborg Teater, Teatergade 2, 5700 Svendborg.

Beslutning i Senior- Social- og Sundhedsudvalget den 09-01-2024

Taget til efterretning.

Der var afbud fra Dorthe Ullemose (O).

Afbud Dorthe Ullemose